

4. Єлістратов А.І. Адміністративне право : Лекції / ред. та упоряд. В.В. Галуцько, С.В. Діденко. – Херсон : ВАТ «ХМД», 2007. – 268 с.
5. Галуцько В.В. Охорона права власності: Адміністративно-правові аспекти : монографія / за заг. ред. В.К. Шкарупи. – Херсон : ХМД, 2008. – 348 с.
6. Фролов Ю., Аношкіна В. Право публічної (суспільної) власності: до теорії питання // Підприємництво, господарство і право. – 2008. – № 4. – С. 25 – 28.
7. Токунова А. Факторинг як засіб підвищення ефективності використання публічної власності // Юридична Україна. – 2011. – № 7. – С. 62 – 67.
8. Мазаев В.Д. Публичная собственность в России: конституционные основы / В.Д. Мазаев – М. : ОАО «Издательский дом «Городец»», 2004. – 384 с.
9. Габричидзе Б.Н., Чернявський А.Г., Административное право. – М. : ООО «ТК Вели», 2003. – 480 с.
10. Кирей В. Коли інвестиції вилазять боком / В. Кирей // Урядовий кур'єр від 27 липня 2007 р. – № 133.
11. Суханов Е.А. Лекции о праве собственности. – М.: Юридическая литература, 1991. – 240 с.
12. Про проект нової Конституції України: постанова Верховної Ради України від 1 липня 1992 р. № 2525-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 37. – Ст. 550.
13. Устименко В., Джабраїлов Р. Загальні та спеціальні ознаки публічної власності як предмет наукових досліджень / В. Устименко, Р. Джабраїлов // Вісник Академії правових наук України. – 2012. – № 4 (71). – С. 185 – 200.
14. Публічна власність : проблеми теорії і практики : монографія / під. заг. ред. В.А. Устименка / НАН України, Ін-т економіко-правових досліджень. – Чернігів: Десна Поліграф, 2014. – 308 с.
15. Апанасенко К. Комунальна власність як самостійна форма власності: ознаки, співвідношення з державною формою власності / К. Апанасенко // Юридична Україна. – 2003. – № 8. – С. 31–34.
16. Ніколенко Ю. В. Теоретичні аспекти реформування власності в Україні / Ю. В. Ніколенко, І. Ю. Ніколенко // Економіко-правові проблеми трансформації відносин власності в Україні : зб. наук. праць. – 1997. – С. 84–90.

УДК 340.13+94(477)«1946/1953»

Крижна В.В.,

старший науковий співробітник наукової лабораторії НАВС,
кандидат юридичних наук

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОТРИМАННЯ ЗАКОННОСТІ ПРАЦІВНИКАМИ МІЛІЦІЇ УРСР В ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД (1946–1953 рр.)

Розглянуто та проаналізовано основні нормативно-правові акти, якими врегульовувались питання правового забезпечення законності в діяльності міліції УРСР в післявоєнний період.

Ключові слова: законність, порушення законності, нормативно-правові акти, міліція УСРР, скорочення апарату, відповідальність.

Рассмотрены и проанализированы основные нормативно-правовые акты, которыми регулировались вопросы правового обеспечения законности в деятельности милиции УССР в послевоенный период.

Ключевые слова: законность, нарушение законности, нормативно-правовые акты, милиция УССР, сокращение аппарата, ответственность.

This article provides analysis of legal acts regulating the provision of legality in activity of USSR militia during the postwar period.

Keywords: legality, violation of legality, legal acts, USSR militia, reduction of staff, responsibility.

Актуальність теми. Життя сучасної держави вимагає підвищеної уваги до діяльності правоохоронних структур, у тому числі, до дотримання законності працівниками міліції. Адже законність є одним з принципів, на основі якого діє міліція. Дане положення закріплено в Законі України «Про міліцію» від 20.12 1990 року [1]. Проте, не зважаючи на цей факт, сьогодні має місце протиправна поведінка в середовищі міліції. Такі випадки набувають широкого суспільного резонансу, дискредитують міліцію в очах населення і, як наслідок, сприяють формуванню недовіри до міліції, як до органу, що покликаний захищати права, свободи та законні інтереси людей. Саме тому необхідно забезпечити неухильне дотримання вимог

законності працівниками міліції. Адже, лише в такому випадку можливо буде сформулювати максимально «прозорий», наблизений до населення міліцейський апарат. Що, в свою чергу, дасть змогу на абсолютно новому рівні налагодити взаємодію міліції та населення на основі взаємної поваги та довіри людей до представників правоохоронної структури. Особливо велике значення це має в контексті розпочатого реформування органів внутрішніх справ загалом, і міліції, зокрема.

Безперечно, виконання даного завдання неможливо без ретроспективного аналізу історичного досвіду попередніх періодів, у тому числі, післявоєнного. Адже в цей час забезпечення законності в діяльності міліції відбувається в особливих умовах – зруйнована війною економіка, необхідність формування нового апарату міліції, збільшення кількості тяжких злочинів, що і становить значну цікавість для дослідників. Вказані тези визначають актуальність статті.

Ступінь розробленості. Загальні питання організаційно-правового розвитку та функціонування міліції УРСР в післявоєнний період розглядалися в працях таких вчених: І. Г. Біласа, М. М. Войцеховського, В. А. Довбні, М. С. Казакевича, М. М. Лагоші, П. П. Михайленка, М. Ф. Поліковського, Г. Г. Потапова, В. М. Чиснікова. Проте питання дотримання законності працівниками міліції вказаними авторами розглядалися лише побіжно, в контексті розгляду інших питань.

Дотриманню законності працівниками міліції присвячували свої праці М. І. Ануфрієв, В. В. Гурін, С. В. Попов, А. А. Стародубцев, В. Г. Хашев та ін. Але вони приділяли увагу сучасному аспекту, історичний же розвиток даного явища залишився за межами їх досліджень.

Метою статті є аналіз нормативно-правових актів, якими врегульовувались питання дотримання законності працівниками міліції в післявоєнний період та визначення особливостей, характерних для реалізації вказаного принципу в діяльності міліції в означений час.

Виклад основних положень. З початком мирного життя відбувається відновлення органів радянської влади, скасовується воєнний стан, ліквідується Державний комітет оборони та його місцеві органи; припиняють свою дію нормативно-правові акти, які стосувались регулювання суспільних відносин в умовах воєнного стану. В той же час продовжує діяти ряд нормативних актів, прийнятих у довоєнний період. Серед них і Постанова ЦК ВКП(б) і Раднаркома СРСР від 17 листопада 1938 року «Про арешти, прокурорський нагляд та ведення слідства» [2]. Не зважаючи на вказані в цьому документі заходи по забезпеченні законності, проведеною перевіркою було виявлено значні порушення положень даного нормативно-правового акту з боку працівників міліції. Зокрема, в наказі МВС УРСР «Про боротьбу з порушниками радянської законності в органах МВС Української РСР» зазначалось, що «в ряді УМВС керівники обласних управлінь передовірили питання про арешти другорядним працівникам, внаслідок чого були допущені необґрунтовані арешти громадян» [3]. Так, лише за 15 днів червня 1946 року, УМВС західних областей було звільнено як заарештованих без достатніх на те підстав, 91 людину (Станіславська область – 33 особи, Львівська область – 23, Чернівецька область – 8, Закарпатська область – 7). Яскравим прикладом здійснення необґрунтованих арештів є наступний випадок: за вказівкою начальника Станіславського обласного УМВС полковника Неізмайлова, керівниками підлеглих йому райвідділів МВС в березні – квітні 1946 року було організовано масові затримання та арешти «кулаків», при чому по відношення до

більшості з них не було жодних матеріалів їх злочинної діяльності. Під час вказаних арештів заарештовувались і середняки, слідчі ж матеріали на них та довідки про їх соціальний стан були сфальсифіковані оперативними працівниками лейтенантом Лермонтовим та лейтенантом Гетьманом [3].

Мало місце і ведення слідства незаконними методами: застосування фізичних заходів впливу, вимагання неправдивих свідчень, фальсифікація слідчих матеріалів, привласнення речових доказів. Значні порушення законності були пов'язані також з поведінкою працівників МВС на роботі та в побуті. «В силу існуючої подекуди безконтрольності, занепаду дисципліни та партійної роботи з боку окремих працівників мають місце випадки незаконних методів ведення слідства, факти мародерства, незаконного застосування зброї, зрощення з кримінальними та бандитськими елементами, а також насильства над громадянами» [3]. Як приклади, що підтверджують даний тезис, варто назвати наступні випадки: оперуповноважений Комарнівського РВ МВС Дрогобицької області Григор'єв, допитуючи громадянина Заваршинського, застосовував до нього міри фізичного впливу і, не отримавши показань, розстріляв останнього в кабінеті; дільничний уповноважений Отинийського ОР МВС Станіславської області гвардії старший лейтенант Єринов затримав підлітка Романюк, котрий пас худобу, завів його в ліс і розстріляв, тоді ж він розстріляв ще одного підлітка – Санчак. Воєнними трибуналами обом винним було винесено вирок – вища міра покарання – розстріл, з конфіскацією всього майна. Наведено лише поодинокі випадки, всього ж за 5 місяців 1946 року за порушення законів, скоєні співробітниками органів МВС України західних областей, було засуджено 120 осіб і 276 були покарані в дисциплінарному порядку; 65% порушень було вчинено працівниками міліції [3].

Загалом же, керівництвом міліцейського відомства, а саме Міністром внутрішніх справ УРСР генерал-лейтенантом Т.А. Строкачем, відмічається той факт, що «на органи МВС партія і уряд поклали почесне завдання – охороняти радянські закони, а в наших лавах зустрічаються люди, котрі самі порушують та топчуть радянські закони». Серед причин такого стану речей називаються наступні: керівництво МВС УРСР не організувало контроль за роботою слідчих апаратів органів МВС, за арештами та правильністю утримання затриманих в КПУ; політчастина управління міліції МВС УРСР не змогла організувати належну роботу політапаратів при обласних УМВС, в наслідок чого політвиховна робота по відношенню до прийнятих на роботу в органи міліції кадрів, виявилась мало ефективною.

З метою викорінення причин порушення радянської законності та з метою посилення боротьби з її порушниками, було розроблено цілий комплекс заходів. У сфері дотримання вимог КПК УРСР при здійсненні службової діяльності – всім керівникам обласних УМВС було наказано протягом липня–серпня 1946 року закінчити справи із затягнутими строками провадження, припинити незаконну практику масового затримання громадян, про всі виявлені випадки незаконних дій при здійсненні арештів або веденні слідства негайно повідомляти міністра. У сфері політвиховної діяльності – всю роботу політчастин направити на виховання працівників органів міліції, розвиток в них патріотизму, відданості справі партії, високого усвідомлення службового обов'язку, дотримання радянських законів. Значний комплекс заходів покладался на кадровий апарат, і особисто на заступника Міністра внутрішніх справ по кадрам, полковника Кельненко. Серед них, обов'язок переглянути особовий склад політчастин управлінь міліції УМВС та всіх працівників, котрі байдуже

ставляться до порушень радянських законів, відсторонити від роботи і замінити «політично більш зрілими та підготовленими кадрами»; здійснити заходи по очищенню лав міліції від осіб, котрі випадково потрапили на роботу в органи МВС, не підлягаючих вихованню та порушників державної і суспільної дисципліни; переглянути особовий склад слідчих працівників всіх підрозділів органів МВС, всіх слідчих, котрі застосовували незаконні методи ведення слідства, відсторонити від слідчої роботи, наявні по ним матеріали розслідувати, слідчі відділи укомплектувати перевіреними на роботі, «політично та морально стійкими співробітниками»; припинити набір до органів без всебічної повної спецперевірки. Ряд керівників різних рівнів було притягнуто до дисциплінарної або адміністративної відповідальності [3].

Таким чином, можна зробити висновок, що станом на 1946 рік стан дотримання вимог законності працівниками МВС УРСР загалом та міліції, зокрема, був незадовільним. Основні порушення лежали в сфері порушення вимог ведення слідства, арештів та тримання в КПУ, при чому в більшості випадків дані порушення поєднувались з різного роду насильством над громадянами. Особливе велика кількість порушень була характерна для західних областей. Так, за лише за липень – жовтень 1946 року по 8 західним областям України (маються на увазі Львівська, Станіславська, Тернопільська, Волинська, Дрогобицька, Рівненська, Чернівецька, Закарпатська) до суду було передано 53 справи за фактом порушення радянської законності працівниками органів МВС УРСР [4]. Загалом, за 1946 рік по вказаним областям до кримінальної відповідальності за порушення радянської законності було притягнуто 155 співробітників МВС (за 1945 рік за аналогічні порушення до кримінальної відповідальності притягнуто було 169 осіб). При чому, начальник особливої інспекції відділу кадрів МВС УРСР Петров зазначає, що «за останній час таких грубих порушень, як наприклад, підпали будинків та інших будівель, розстріли цілих сімей, грабежі, маємо одиниці. Це пояснюється тим, що багатьох співробітників, котрі допустили порушення законності, передали до суду, звільнили з органів та покарали в дисциплінарному порядку [5].

Загалом же, за результатами роботи особливої інспекції, на території УРСР за 1946 рік за різноманітні порушення, проступки та злочини до кримінальної відповідальності було притягнуто 931, а до дисциплінарної – 4407 співробітників органів МВС. При чому поруч з західними областями, велика кількість порушень відмічається в Одеській, Сталінській, Харківській та Київській областях. Найбільша кількість злочинів та правопорушень була скоєна працівниками міліції [6].

На фоні великого обсягу порушень законності, значне занепокоєння викликав факт неуккомплектованості кадрів МВС УРСР. У 1946 році з органів МВС України вибуло та було звільнено 22639 осіб. В результаті проведеної роботи станом на кінець 1946 року органи МВС було укомплектовано на 86,8%, при чому кадри міліції, укомплектовано було фактично повністю; некомплект по керівним кадрам міліції на 1 січня 1947 року становив 37 осіб. Саме заміщення керівних посад було одним з найболючіших питань. Адже, за 2 роки змінилось по 2, а то і по 3 начальника обласних Управлінь. З них за систематичне пияцтво та розвал роботи було знято 3 особи, а за зловживання службовим становищем (самопостачання) – 4 особи [6].

Фактично саме цими причинами, великою плінністю кадрів та значним об'ємом порушень законності серед працівників органів МВС, була викликана спецперевірка особового складу. Адже, як зазначається в доповіді «Про роботу відділу кадрів

Міністерства внутрішніх справ УРСР за 1946 рік», «органи МВС – органи диктатури робочого класу, покликані для того, щоб охороняти соціалістичне суспільство від ворогів, укріплювати радянську законність та забезпечувати мирну працю громадян... відповідно, в ці органи повинні відбиратись люди, котрі не викликають жодних сумнівів» [6]. Не зважаючи на здійснювані заходи, ліквідація некомплекту проходила дуже повільними темпами. Пов'язано це було і з загальним збільшенням штатів органів МВС та міліції, і з тим, що на місцях не припинялась «очистка органів від осіб, не викликаючих довіри та морально деградувавших». Лише в західних областях за травень–липень 1948 р. з таким обґрунтуванням було звільнено 874 особи [7].

Також велась боротьба з хабарництвом. Протягом 1946 року до кримінальної відповідальності за хабарництво було притягнуто 77 працівників органів МВС УРСР [6]. Станом на середину 1947 року, найбільша кількість фактів порушення радянської законності та хабарництва мали місце в Чернігівській, Вінницькій та Станіславській областях [8]. Загалом, у 1947 році було викрито 412 випадків хабарництва та злочинних зв'язків працівників МВС та міліції з кримінальними елементами [9]. Варто зазначити, що в означений період, хабарництво мало місце в різних сферах суспільного життя. В спільній доповіді прокурора УРСР Р. Руденко та Міністра юстиції УРСР П. Панасюка «Про міри по укріпленню соціалістичної законності і радянського правопорядку» зазначалось, що більшість випадків хабарництва виявлено випадково, боротьба з ним велась дуже слабо, найпоширеніше воно було в житлових органах [10]. У цій же доповіді піднімалось питання необґрунтованих затримань та арештів громадян. Так, за перше півріччя 1947 року більше 18 тисяч осіб органами міліції було затримано безпідставно (всього затримано 76983 особи, з них до кримінальної відповідальності притягнуто тільки 58 167) [10]. Загалом, в 1947 році більше 11% з загального числа затриманих органами міліції були заарештовані та утримувались в КПУ без жодних на те підстав [9].

У ході низки заходів, спрямованих на викорінення даних порушень в I кварталі 1948 року з органів МВС УРСР було звільнено 1 081 особу, серед них за посадові злочини 323 особи; за I квартал і за квітень 1948 року до кримінальної відповідальності було притягнуто 288 осіб, з них – 50 осіб за порушення радянської законності і 32 особи за хабарництво [11]. Зокрема, в Кам'янець-Подільській області в 1947 році в органи МВС та міліцію було прийнято 614 осіб, а звільнено лише за посадові злочини 47. Відмічаючи даний факт, секретар Обкому КП(б)У А. Устиненко, зазначає, що «в результаті незадовільної роботи політчастини та партійних організацій органів МВС, поганого нагляду кадрів, відсутності необхідного контролю та керівництва в ряді районів області, працівниками МВС та міліції допускаються порушення соціалістичної законності та дисципліни і факти аморальних проявів» [12]. Для того, щоб викоринити дані явища, було прийнято рішення провести «очищення органів МВС та міліції області від непридатних працівників та працівників, злісно порушуючих радянську законність, морально-деградувавших та не викликаючих політичної довіри... при прийомі нових працівників звертати особливу увагу на їх політичні та ділові якості і загальну грамотність» [12].

Таким чином, очевидно, що найпоширенішим способом боротьби з порушеннями законності серед особового складу міліції було звільнення працівників, в частині випадків з притягненням до різного роду відповідальності, в тому числі й кримінальної.

Говорячи про результати проведених заходів, варто зазначити, що кількість необґрунтованих затримань громадян працівниками міліції в 1948 році в порівнянні з 1947 роком, знизилась з 11,2% до 2,5% [13]. Крім цього проводились заходи, спрямовані на покращення іміджу міліції та підтримання їх зв'язку з населенням. До таких заходів відносяться доповіді керівників органів міліції та звіти дільничних уповноважених перед населенням під час зборів в районі або на дільниці. Так, за 9 місяців 1949 року в Україні органами міліції було проведено 27 000 зборів громадян [14]. Значна увага приділялась і забезпеченні міліцією прийому скарг громадян. Оскільки було виявлено, що досить часто в діяльності органів міліції в цьому напрямку спостерігається бюрократизм, а в доповідях про здійснювану роботу об'єктивна інформація спотворюється з метою створення позитивного враження. Серед недоліків у даній сфері також варто зазначити неорганізований прийом громадян, недбалий облік скарг та заяв, самоусунення керівних кадрів міліції від розгляду скарг та заяв, затягування термінів їх розгляду, мали місце випадки, коли скарги та заяви довгий час перебували без будь-якого руху. З метою усунення цих явищ на керівників органів міліції покладался обов'язок «своєчасно реагувати на факти бездушно-бюрократичного, грубого та нетактовного ставлення до розгляду скарг, заяв та прийому відвідувачів, притягуючи винних до суворої відповідальності» [15]. На необхідності покращення роботи міліції по своєчасному розгляду скарг та боротьбою з бюрократизмом і волокитою, наголошував і заступник Міністра Держбезпеки УРСР К.Р. Руденко в своєму виступі на засіданні керівників обласних і міських управлінь міліції УРСР 13 липня 1951 року [16].

Варто зазначити, що незважаючи на здійснювані заходи, в системі МВС-МДБ, саме на міліцію припадала найбільша частка скоєних злочинів. Так, за даними Воєнної Прокуратури військ МДБ Українського округу в I кварталі 1952 року в органах МВС, МДБ і міліції було виявлено 80 випадків порушень законності, 78,5% яких скоєно працівниками міліції. Зокрема, 4 вбивства, 17 випадків побиття громадян, 2 зґвалтування, 2 випадки фальсифікації матеріалів слідства, 9 незаконних арештів, обшуків та вилучення майна. Аналізуючи рід діяльності винних осіб, відмічаємо, що найбільше серед них дільничних уповноважених (37 осіб), оперативних працівників та слідчих (разом 22 особи). Основна маса випадків зареєстровані у Ворошиловградській, Сталінській, Львівській та Станіславській областях. У той же час, у Житомирській, Кіровоградській, Херсонській та Ізмаїльській областях за цей період жодного випадку порушення законності працівниками міліції виявлено не було [16].

Аналізуючи сказане вище, можна зробити висновок, що післявоєнний період характеризується зростанням рівня порушень законності працівниками МВС УРСР загалом та міліції, зокрема, на фоні погіршення криміногенної обстановки в країні. Серед найхарактерніших правопорушень можна назвати незаконні арешти та затримання, незаконні методи ведення слідства, хабарництво; подекуди дані порушення поєднувались зі злочинами загально кримінальної спрямованості. Причинами такого стану керівництво відомства визначало як недостатній професіоналізм керівників на місцях, так і недоліки в кадровій та політвиховній роботі. Саме політвиховній роботі відводилась значна роль в профілактичній роботі стосовно працівників міліції, при чому одними з основних вимог при прийомі на роботу до міліції залишаються «політичні якості» та «політична зрілість».

Характерною рисою вказаного періоду є неукомплектованість міліції. Ускладнювалась ситуація тим, що одночасно зі спробами укомплектувати штат міліції, проходила спецперевірка особового складу, направлена на виявлення та звільнення з рядів міліції правопорушників. Найпоширенішим заходом, спрямованим на забезпечення законності в діяльності правоохоронців, було звільнення з притягненням до кримінальної відповідальності або без такого, при чому в ряді випадків за скоєння злочинів міліціонерами покаранням була смертна кара. За територіальним принципом, найбільша кількість правопорушень з боку працівників міліції характерна для західних областей України.

Висновок. Отже, в означений період керівництвом відомства велась цілеспрямована робота по забезпеченню дотриманості вимог законності працівниками міліції, проте в силу різних причин вона не давала очікуваних результатів. Хоча, станом на 1952 рік працівниками міліції було здійснено правопорушень різного роду в рази менше, ніж у 1946 році.

Список використаних джерел

1. Про міліцію: Закон Української РСР від 20 грудня 1990 р. № 565–ХІІ // Відомості Верховної ради УРСР. – 1991. – № 4. – Ст. 20.
2. Про арешти, прокурорський нагляд та ведення слідства : постанова РНК СРСР і ЦК ВКП(б) від 17 листопада 1938 р. // Михайленко П. П., Кондратьєв Я. Ю. Історія міліції України у документах і матеріалах : У 3-х т. – Т. 2: 1926–1945. – К.: Генеза, 1999. – С. 156–159.
3. Центральний державний архів громадських об'єднань України (ЦДАГО України), ф. 1, оп. 23, спр. 3638, арк. 124–130.
4. Про порушення радянської законності співробітниками органів МВС по західним областям УРСР за липень–жовтень 1946 року від 26 листопада 1946 р. // Михайленко П. П., Кондратьєв Я. Ю. Історія міліції України у документах і матеріалах : У 3-х т. – Т. 3: 1946–1990. – К.: Генеза, 2000. – С. 278.
5. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 23, спр. 3708, арк. 111–112.
6. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 23, спр. 4939, арк. 12–47.
7. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 23, спр. 5401, арк. 33–36.
8. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 23, спр. 4951, арк. 158–162.
9. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 23, спр. 5169, арк. 21–29.
10. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 23, спр. 4951, арк. 359–376.
11. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 23, спр. 5170, арк. 238–253.
12. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 23, спр. 5, арк. 130–144.
13. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 23, спр. 5728, арк. 15–16.
14. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 23, спр. 5985, арк. 376–395.
15. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 16, спр. 61, арк. 11–18.
16. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 24, спр. 1738, арк. 135–157.

УДК 342.951:64 (477)

Лисюк С.А.

аспірант кафедри адміністративної діяльності НАВС

РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

В публікації проводиться аналіз наукових поглядів щодо поняття «ресурси», «забезпечення», «ресурсне забезпечення». На підставі цього запропоновано власне визначення ресурсного забезпечення комунального господарства.

Ключові слова: ресурси, забезпечення, ресурсне забезпечення комунальне господарство.

В публикации проводится анализ научных взглядов относительно понятий ресурсы, обеспечение, ресурсное обеспечение. На основании этого предложено собственное определение ресурсного обеспечения коммунального хозяйства.

Ключевые слова: ресурсы, обеспечение, ресурсное обеспечение коммунального хозяйства.

In the article the analysis of scientific views in relation the resource, provision, resource provision. On the basis this proposed its own definition of resource provision of municipal services.